

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **M. K.,** proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,** se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 12. 2017, č. j. 20 Ad 48/2017 – 34,

takto:

I. Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**

II. Kasační stížnost **se zamítá.**

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Nejvyšší správní soud obdržel ve shora označené věci včasnou kasační stížnost, kterou žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí proti výroku II. v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“). Výrokem I. zmíněného usnesení krajský soud stěžovatelku zcela osvobodil od soudních poplatků a výrokem II., který je nyní napaden kasační stížností, zamítl žádost stěžovatelky o ustanovení zástupce v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 11. 2017, č. j. MPSV-2017/241656-923. Uvedeným rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 22. 9. 2017, č. j. 517819/2017/OOI, kterým stěžovatelce nebyla přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení z důvodu, že stěžovatelka měla nájemní smlouvu k předmětnému bytu uzavřenou na dobu určitou do 30. 11. 2016, tedy v době vydání rozhodnutí užívala byt bez právního titulu k užívání.

[2] Krajský soud rozhodnutí neustanovit stěžovatelce zástupce odůvodnil tím, že zastoupení advokátem není nutné k ochraně jejích práv. Vycházel přitom z § 35 odst. 9 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), který stanoví podmínky,

které musí být kumulativně splněny, má-li dojít k ustanovení zástupce účastníku řízení. Musí jít o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce musí být nezbytně třeba k ochraně práv tohoto účastníka. První podmínku stěžovatelka dle krajského soudu splňovala, nezbytnost ustanovení zástupce však krajský soud neshledal, neboť z obsahu žaloby dovodil, že se stěžovatelka bez problémů orientuje v hmotněprávních i procesních předpisech, zná svá práva a je schopna samostatně sepsat dostatečné a téměř odborné podání k soudu, které je vnitřně systematizované a obsahuje veškeré podstatné formální i materiální náležitosti. Nadto krajský soud poznamenal, že stěžovatelka u krajského soudu podala již více žalob v obdobných případech a soud proto neměl pochybnosti o znalostech stěžovatelky v dané problematice.

[3] Stěžovatelka je přesvědčena o důvodnosti svého návrhu na ustanovení zástupce. V kasační stížnosti namítla, že nemá právní vzdělání a má za to, že nadále splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, což doložila vyplněným formulářem *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*. Požádala o ustanovení zástupce a o osvobození od soudních poplatků pro řízení před Nejvyšším správním soudem.

[4] V posuzovaném případě stěžovatelka napadla usnesení, kterým jí krajský soud výrokem I. přiznal osvobození od soudních poplatků, Nejvyšší správní soud tedy již nerozhodoval o žádosti stěžovatelky o osvobození od soudního poplatku za podanou kasační stížnost, neboť přiznané osvobození krajským soudem se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti (viz § 36 odst. 3 s. ř. s).

[5] Nejvyšší správní soud dále posoudil návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[6] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, vyložil, že je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde § 105 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní neuplatní. To znamená, že v řízení o takové kasační stížnosti není dána povinnost zastoupení stěžovatele advokátem.

[7] Při úvaze, zda je v řízení o této kasační stížnosti nezbytné ustanovit k hájení zájmů stěžovatelky advokáta, vycházel Nejvyšší správní soud ze skutečnosti, že řízení o procesních návrzích nejsou skutkově ani právně nijak složitá. Již v řízení před krajským soudem měl soud při rozhodování o návrzích na osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce k dispozici podklady, které mu k prokázání svých poměrů předložila stěžovatelka, a případný ustanovený advokát by velmi pravděpodobně nemohl uvést žádné další podstatné důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí. K tomu, aby zdejší soud přezkoumal zákonnost napadeného usnesení v rozsahu jeho II. výroku, postačuje, že stěžovatelka v kasační stížnosti zpochybnila (třebaže obecně) úvahu krajského soudu o tom, že je schopna orientovat se v právních věcech a reagovat na požadavky soudu. Kasační stížnost tedy obsahuje dostatečné argumenty, a není nutné ustanovit stěžovatelce pro řízení před Nejvyšším správním soudem zástupce (srov. např. usnesení ze dne 27. 8. 2015, č. j. 1

pokračování

As 197/2015 – 15, kterým byl stěžovatelčin návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti za obdobné procesní situace taktéž zamítnut). Proto bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno v I. výroku tohoto rozsudku.

[8] Nejvyšší správní soud poté přezkoumal důvodnost samotné kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. *„navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování ... platí v takovém případě stát*". Z dikce § 35 odst. 9 ve spojení s § 36 odst. 3 s. ř. s. vyplývá, že účastníkovi může být ustanoven zástupce při současném splnění čtyř předpokladů: a) je podán návrh na ustanovení zástupce, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) žadatel doložil nedostatek prostředků pro vedení řízení a d) ustanovení zástupce je nezbytně třeba k ochraně navrhovatelových práv.

[11] Krajský soud stěžovatelce přiznal zcela osvobození od soudních poplatků, dospěl však k závěru, že v jejím případě není ustanovení zástupce nezbytně třeba k ochraně jejích práv. Nejvyšší správní soud s tímto závěrem souhlasí.

[12] Jak správně konstatoval krajský soud, v projednávaném případě obsahuje žaloba stěžovatelky všechny zákonem předepsané formální náležitosti včetně rozhodujících skutkových okolností a rovněž právní argumentace zpochybňující rozhodnutí o nepřiznání doplatku na bydlení z důvodu užívání předmětného bytu stěžovatelkou bez právního důvodu. S ohledem na úroveň formulace podané žaloby svědčící o dobré orientaci stěžovatelky v dané problematice, se Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem nedomnívá, že by k ochraně práv stěžovatelky v řízení před krajským soudem bylo nezbytné zastoupení ustanoveným advokátem. V této souvislosti lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 31. 5. 2011, č. j. 5 Afs 20/2011 - 2, *„soud tedy při rozhodování o žádosti o ustanovení zástupce zvažuje, nakolik je žalobce sám způsobilý se před soudem hájit; přitom přihlíží k charakteru projednávané věci, k osobnostním poměrům žalobce a k úrovni žaloby, případně dalších podání, z nichž lze dovodit úroveň povědomí žalobce o jeho právech v soudním procesu a vůbec o právních poměrech v České republice.*"

[13] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud posoudil existenci podmínek pro ustanovení zástupce správně; ze shora uvedených důvodů proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[14] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Žalovanému nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů běžné úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2018

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu